

NOTRANJEC

Izhaja vsako soboto

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO
KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.
Inserati

se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{1}{2}$ strani 25 K, za $\frac{1}{4}$ strani 18 K, za $\frac{1}{8}$ strani 9 K, za $\frac{1}{16}$ strani 5 K, $\frac{1}{32}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren popust.

Agitirajte!

Iz vseh strani Notranjske prihaja množica dopisov, ki soglasno povdarjajo, da je izbira Notranjske kmetijske stranke glede deželnozborskih kandidatov padla na prave moše. A te želje ne zadoščajo: Agitirajte! Delajte, širite glas o naših kandidatih, da se nas zbere mogočna četa na volišču. Naj ne čaka nihče na poziv, vsak naj se sam poloti s somišljeniki agitacijskega dela, da bodo 21. svečana izšli kot zmagovalci naši kmetijski kandidati:

Josip Cuček,

kmetovalec v Knežaku,

Matevž Martinčič,

kmetovalec na Dolenjem Jezeru pri Cerknici in

Kajetan Premmerstein,

kmetovalec na Jeličnem vrhu.

Kmetje! Volivci!

Bliža se dan odločitve! Ta dan pokažimo, da znamo samostojno misliti! Ne zanašajmo se več na druge stanove! Vsak stan gleda v prvi vrsti na svoje koristi in to jim ni zameriti. Vsi stanovi se združujejo pod svojimi lastnimi krili, le kmetijski stan išče zavetja pri drugih stanovih. Zakaj to!! Postavimo se na lastne noge! Ustanovimo si trdna tla, delajmo sami za se, tako da se bodejo v prvi vrsti vpoštevale naše kmetijske potrebe in koristi, potem šele iste drugih stanov. Ne se upogibati, in ako je nasprotnik še tako trdovraten, strupen in surov! Bodimo ko dren, postavimo se mu v bran, v obraz mu vsak povej: Vsak stan delaj za se! Ne vtikaj se v našo stvar, kjer ni treba! „Kmetijske stranke“ geslo je: Kmetu kmeta, njemu pravice!

Ker je čas do volitev še zelo, zelo kratek in ker ni časa za shode, svetujemo pred vsem tiho in nadrobno,

a tem krepkejšo agitacijo! Ne spustite nobenega volivca spred oči, vsak naj vam da častno besedo, da voli kmeta. Takoj odbori skupaj, ter si razdelite kraje in delo! Vsakemu naj se da eno vas, kjer naj kmetom odpira oči! Vsak mora vsaj te zadnje dni delati na vse pretege. Naj beži spanec z Vaših očíj in premišljuje tudi ponoči, kje in kako delati! Naj Vam ne bode škoda časa in zamude in tudi denar se mora žrtvovati v to! Ako napnemo vse moči, potem gotovo na vsej črti zmagamo.

Ljudski sleparji!

Koliko hrupa in vpitja in koliko beganja ljudstva smo doživeli v zadnjih 6 letih od strani naših klerikalnih poglavarjev in njihovih podreptnikov zaradi krivične veleposestniške kurije. Vpili so po vsi deželi, da so edino le naprednjaki krivi, da ima 50 nemških graščakov pravico voliti 10 deževnih poslancev, dočim volijo vse kmečke občine cele dežele le 16 poslancev. V deželnem zboru so klerikalni poslanci obstruirali in preprečili vsako delovanje. Dr. Šušteršič je vpil na vse grlo, da toliko časa, dokler se ne doseže splošna in enaka volilna pravica, ne odnehajo in se bo obstrukcija nadaljevala, če treba še 20 let. Njegov zvesti tovariš, dr. Krek, se je pred par leti na nekem shodu v Senožečah rotil, da toliko časa, dokler se nemška veleposestniška kurija ne odpravi, ne bo miru.

Ta, tako zastareli in krivični volilni red, ki daje ne prav petdesetim nemškim graščakom deset deželnih poslancev, je res vnebovpijoča krivica! Oni niso najvišji davkoplačevalci v deželi, so večinoma prav slabi gospodarji in odkar jim kmet več ne tlačani, lezejo v dolgove in propad. Mi smo glede krivice z dr. Krekom in njegovim tovarišem soglašali in pravimo še danes: proč s tako veleposestniško kurijo! Z nami mora soglašati vsak pošten kmet. Vsi moramo to zahtevati od naših poslancev in dokler se ta krivica ne popravi, toliko časa ne sme biti miru. To je najkrivičnejši del

sedanjega volilnega reda in se mora najprvo odpraviti. „No, potem smo pa edini“, bi rekel, kdor ne pozna Šušteršičevih intrig. O, kaj še! Čujte, ljudje božji! Na zaupnem shodu klerikalne stranke, ki se je vršil v pondeljek v hotelu „Union“ v Ljubljani, je rekel dr. Šušteršič, kakor beremo v Slovincu: „veleposestniki imajo 10 mandatov, katerih jim nihče ne more vzeti. Ako gredo oni iz deželne zbornice, nimamo dve tretjini vseh poslancev in brez nemških poslancev ne moremo spreminjati volilnega reda.“ Klerikalci so torej 6 let ljudstvo prav grdo hujskali in nesramno lagali, češ, da so edino slovenski naprednjaki in „liberalci“ krivi, ako se volilni red tako ne spremeni, da pridejo nemški graščaki ob svojih 10 mandatov. Na vseh svojih shodih so ljudstvu to veliko krivico na dolgo in široko razkladali; sedaj pa, ko klerikalci potrebujejo nemške graščake in so se ž njimi zvezali proti slovenskim naprednjakom, sedaj pravi dr. Šušteršič kot vrhovni poglavar S. L. S., da Nemcem njihovih 10 mandatov nihče ne more vzeti in ker je dr. Šušteršič tako govoril, bodo za njim prav tako govorili vsi njegovi podrepaniki, Kreki, Žitniki, Lampeti, vsi kapelanje kranjske dežele in vsi tisti, ki so do sedaj polnih 6 let na vsa usta vpili, da so slovenski naprednjaki vzrok te krivice.

Morda je dr. Sušteršič še le sedaj po preteku

6 let prišel do pravega spoznanja, da se veleposestnikom nič vzeti ne more? Ne, on in dr. Krek sta vse to že pred 6 leti dobro vedla, vendar sta neprenehoma in vedoma lagala in hujskala. Ona dva sta skozi 6 let vse to grdo preklinjala, kar danes pohlevno blagoslavljata. To je škandal prve vrste. Kaj takega zamorejo storiti le advokat dr. Šušteršič in njegovi podrepaniki, duhovniki Krek, Žitnik in Lampe. Tako ti ljudje z našega ubogega ljudstva brijejo norce in še imamo ljudi, ki njim kaj verjamejo.

Politične vesti.

Deželnozborske volitve že precej razvnamajo deželo. V mestih bo prišlo do ostrih bojov, ker so se klerikalci zvezali z vlado. V Radovljici-Tržiču-Kamniku kandidira okr. glavar Detela. Upati pa je, da uradništvo ne bo šlo na Švarcov migljaj. V Ljubljani se klerikalci pod svojo firmo niso upali na dan, ker so bili pri državnozborski volitvi tako tepeni. Postavili so enega svojih — dr. Gregoriča, poleg tega pa so ujeli mladega moža, ki je vsled svoje nesamostojne narave že dalj časa nekaka žoga raznih elementov — dr. Ravniharja. Igrajo se ž njim, on jim pa seda krasno na lim. Škoda tem bolj, ker udarce nosi le on, če bi uspeha kaj bilo, ga žanjejo drugi.

Listek.

Peš na Vezuv.

Potopisna črtica. — Spisal Fr. Valenčič.

(Dalje.)

Velika znamenitost je stari kanal Cloaca Maxima, ki ga še danes rabijo za odvod.

Najboljše je ohranjen Panteon z mogočno kupolo. Zgoraj je okrogla odprtina, skozi katero pošilja solnce svoje žarke že dva tisoč let.

Poleg teh razvalin se vidi nebroj starih kopeli, takozvane terme.

Ta dan je bil namenjen ogledovanju starih razvalin, vendar ni bilo mogoče vsega ogledati.

Ko se je zmračilo, hodil sem brez namena po živahnih rimskih ulicah.

Vse ceste so polne vrvenja. Po širokih trotoarjih se sprehaja rimska elita v svojem razkošju. Po cestah švigajo električni tramvaji in nebroj ekvipaž.

Mlade Rimljanke ljubkujejo z bogatimi tujci. Ej, to so krasotice! Drug obraz, drug temperament kot pri nas.

Šibke ste, neznatnega telesa, a vaše bujnorasle, črnobojne kite, velike črne oči in dolge obrvi, vaša fina, prosojna polt in gracijozna hoja je marsikoga zmotila.

Med vrvenjem stopa stara ženska s trdim obrazom in opazujočim očesom, a poleg nje gre lahko kot srna mlada devojka. To je sirena, mlada prostitutka v krempljih stare zvite hijene.

Ceste se zožujejo, smrad, zaduhel vzduh vdarja iz premnogih tratorij. Mladi pari se mudijo v temnih vežah in se brez sramu poljubujejo.

Tu je sedež velikomestnega močvirja, rimske prostitucije.

Skoro se mi je čudno zdelo, ko sem bil zopet pod streho in legel v postelj. Navadil sem se ležišča pod milim nebom, da se mi je zdelo, kakor bi vsi ljudje tako delali. No, vzlic temu je postelj boljša.

Zjutraj ob sedmih sva bila že na cesti. Ta dan sva si pregledala starodavni Circus Maximus, Hadrijanov Mavsolej in cerkev sv. Petra.

Cerkev sv. Petra je impozantna zgradba in napravi na vsakogar globok vtis. Skoro človek ne verjame, da je to delo človeških rok.

Že od daleč zagledaš kolonade Berninija. To so stebri, po številu 284, štiri v eni vrsti v polukrogu postavljeni. Na kapitoli nosijo umetniško izdelano katastrado, na koji stoji nebroj kipov vsemogočnih svetnikov.

Ta prostor v polukrogu se zove trg sv. Petra. Na sredi stoji 25 m visok obelisk, katerega je dal pripeljati Caligula iz mesta Heliopolis. Na levi in desni sta zgrajena dva vodometi.

V Postojni se klerikalci na tihem pripravljajo. Intriga je njih geslo in orodje. Somišljenike prosimo, naj bodo na straži, kajti med nami so mnogi naivneži, ki ne opazijo resnosti položaja. Lenarčič bo dobil tudi na Vrhniki močno število glasov, če ravno je v tem kraju intriga že svoj sad rodila.

V Kočevju bo kandidiral vsenemec dr. Eger.

Logaški glavar Ekel je izdal proti učit. Silvestru tako rzsodbo glede upogleda volilnih imenikov, da bi ga v vsaki drugi državi napodili iz službe. Svojo famozno „rzsodbo“ je vrhu tega opremil z neslanostmi v taki slovenščini, da je res „ekelhaft“, kakor bi Nemec rekel. C. kr. glavar je sopovzročil, da bodo Črnovrški kmetje volilne pravice okradeni.

V delegacijah tečejo razprave prav mirno. Plače častnikom se v tem zasedanju bržkone ne bodo zvišale.

Na Portugalskem so po umoru kralja in prestolonaslednika nekoliko razočarani, ker je kraljev drugi sin Manuel zasedel prestol in se ni posrečilo doseči republike. Vse kaže, da bodo Portugizi še tega kralja nagnali, če se jim ne bo hotel toliko udati, da bo le senca na prestolu.

Hotenske novice.

Mnogo Hotenke je že poniknilo v „Župnice“, odkar nismo poročali nobene vesti iz hotenske doline

v naš kmetski list „Notranjca“. Čitatelji tega vrlega lista so se gotovo radovedno vpraševali, kaj je v tisti, lansko leto živahni Hotedršici? Ali je mogoče izmrla vsa tamkaj nahajajoča se klerikalna posadka, ko se nič več ne čuje od teh ljudi? Toda zelo bi se varal, kajti res je, da je še tu bisagovcev in njih priliznjencev čez mero; saj menda teh nikjer ne manjka. Zlasti sedaj pred deželnozborskimi volitvami lezejo, kot ščurki iz vseh lukenj na dan. In odprli so žrelo in začeli sikati ogenj in žveplo na vse, kar ni klerikalno; na te kličejo hudiča in pekel. Ti ljudje, ki se zelo bojijo luči, so se tudi spravili nad „Notranjčevega“ dopisnika. Na čelu jim zelo ugledna oseba, ki je celo rekla, da bode „strogo“ prepovedala dopisovati v „Notranjca“. Ha, ha, ha! Le čakajte Vi ugledni možje! Ravno vsled tega bomo mi, iz našega kraja poročali vse vesti v „Notranjca“, pa če Vi še tako „strogo“ prepovedujete! ali se pa še čez glavo prekucujete!

Občinske volitve, ki so se vršile 3. novembra pr. l., so bile vsled klerikalnega sleparstva razveljavljene. Sedaj se nam bližajo čimdalje bolj druge obč. volitve. Naši klerikalčki že pridno kujejo načrte in se vadijo z bojnim kopjem, kako bi nas lažje naskočili. Seveda tudi mi ne počivamo in na dan volitve bodo klerikalci poraženi tako, da bode strah. Klerikalci bi silno radi spravili na županski stolec nekega svojega harambaša, ki je tako pobožen kristjan, da še svetega razpela ne

Po širokih stopnjicah se dospe v podolgovato vežo. Krasna ornamentika, mozaik, divna štukadurna dela pričajo o višku umetnosti tedanjega časa. Ko se stopi v notranjost cerkve, diha ti nasproti vsa divota in krasota tega največjega svetišča celega katoličanstva.

Oko se gubi v tej silnih dimenzijah. Strop se odmika od tvojega pogleda; cerkev postaja vedno večja; kolosalna kupola vrh cerkve ti jemlje vid.

Ni zaman delovalo toliko slovitih umetnikov. Bernini, Bramante, Michel-Angelo, Rafael, to so imena, ki so na veke združena s to čudovito katedralo.

Ko se je oko razgledalo, jel sem opazovati posameznosti te cerkve. Koj pri vratih je okrogla, kamenita plošča, kjer so bili kronani nemški cesarji. Tam v sredi pod kupolo je pokopan sv. Peter. Nad njegovim sarkofagom se dviga glavni altar, nad kojim se spenja tja do kupole 29 m visok križ. Spodaj pred sarkofagom je čudovito delo, kip klečečega papeža Pija VI. To delo je zvršil Canova. Na tem altarju sme maševati samo papež.

Na levo in desno je nebroj stranskih altarjev. Večina papežev ima tu svoje spomenike. Nekateri izmed njih imajo veliko umetniško vrednost.

Dasi je v cerkvi vedno polno ljudi, zdi se ti, kakor bi bila prazna. Nebroj opazovalcev hodi pod visokimi arkadami. Vodniki razkladajo glasno vsako posameznost, a to ne moti nikogar, ker v hipu, ko se

oddaljiš nekoliko dalje, slišiš samo še nerazločno šepetanje.

Cerkev sv. Petra sva zapustila in šla dalje po mestu. Dospela sva do ogromne okrogle stavbe, ki je pa bolj podobna trdnjavi nego grobu. To je Hadrijanov mavsolej.

Ta dan sva si ogledala Trojanov steber, skulpturna dela pred kraljevo palačo Quirinale, kapitol i. dr.

Ko se je zmračilo, bil sem bolj vtrujen kot na napornih potovanjih. Zgodaj sem legel k počitku, veseloč se jutranjega dne, da si ogledam Sikstinsko kapelo, vatikanske galerije, Rafaelove stance in Loggije in drugo.

Zjutraj ob devetih sem pasiral s svežim korakom Berninija kolonade in stal pred vratmi: Portone di Bronco. Tu je papeževa straža, takozvani Švicarji. Tu je ob enem glavni vhod.

Vatikan je do sedaj največja palača na celem svetu. Po nekaterih podatkih ima 10.000 sob in 20 dvorišč. So pa zopet knjige, ki trdijo, da ima Vatikan 11.000 sob. Kdo ima prav, ne vem, ker jih nisem štel. Krasen dolg koridor pelje do stopnjic, ki se zo-vejo Scala regia. Občudovanja vredno je stukadurno delo. Naprej po stopnjicah se dospe do dvorane: Sala regia. Umetniki Perin del Vaga, Daniele da Voltera, Vasari in drugi so krasili to dvorano s freško slikami in stukadurnimi deli. Na levo so vrata. (Dalje prih.)

more trpeti na drevesu ob poti, da istega meče ob tla. Zaslug pri občini pa nima nikakoršnih. In tako človeče, ki ni družega, kakor ponižen sluga farovža, ki se pred gospodom valja v prahu nekako tako, kot se valja dobropoljski konsumar Jaklič, da bi nam županilo? Nikdar ne! Saj se jih tudi oglašča več sto, da on nam županil ne bo!

50 K globe in plačati vse sodne in zdravniške stroške je bil primoran od c. kr. oblasti pretečeni teden izplačati naš slavní župnik Jarc, ker je 67 letnega Marka Rupnik iz Novega sveta vrgel v farovški veži ob tla, ga telesno poškodoval in ga potem še s svinjskim batom namlatil po hrbtu. To je župnik po milosti božji!

Velika nesreča bi se kmalu pripetila pretečeni teden pri nas. Na Logu je vrtal neki posestnik velik kamen. Ker je pa pri basanju mline gotovo prebil vrstico, s katero se vžge smodnik, se ta ni užgal, ali kakor pravimo tukaj: mlina se je potajila. Ta posestnik pa je kmalu na to šel isto potajeno mlino razbasavat s svedrom, ki ga rabijo za vrtanje kamenja. Ko je privrtal do smodnika, se je smodnik užgal. Neka deklica se je lahko poškodovala, drugim pa je vrglo pesek v oči. Sreča je bila, da kamena ni razneslo, kajti ko bi ga, bi bila gotovo še večja nesreča. Bodite previdni pri smodniku!

Deželnozborske volitve so tu. Volilci pazite, koga boste poslali za svojega zastopnika v deželni zbor. Kmet s kmetom! In kdo tudi more Vas bolje zastopati, kot isti, ki sam skuša kmetske težnje? Kaj neda, nespametno bi bilo, ko bi kdo nesel čevljarska dela izvršiti mizarju. In ravno tako nespametno je, če bo kmet volil duhovnika Ignacija Žitnika. Kako bo on nam kaj koristil, ko ne ve družega, kot kako se hujska v „Domoljubu“, o kmetijstvu pa toliko razume, kot zajec na boben. Volilci! Kedaj se boste otresli teh hujskačev, ki imajo Vas le za molzno kravo, teh ljndi, ki jim je kmet deveta briga, ki se silijo za poslanca le za to, da si tam na lahek način denar služijo, kjer se jim delati ne ljubi, teh ljudi, ki kakor pijavke izsesavajo Vašo kri?! Volilci! Deželnozborske volitve so tu. Sedaj je čas za to. Če Vi nočete, da bi še Vaši potomci bili tako nesrečni, da bi jih te pijavke izsesavale, vzemite sedaj pred volitvami pasji bič in poženite te Vaše izkoriščevalce tja, kamor spadajo — k svojemu svetemu poklicu. Sveta Vaša dolžnost je, da greste z vsemi močmi v boj za naša kandidata, ki sta: **Matevž Martinčič**, posestnik na Dolenjem Jezeru pri Cirknici in **Josip Cuček**, posestnik v Knežaku. Kdor ne bo imel teh dveh kandidatov na glasovnici, on bo izdajalec svojega stanu, on bo pljuval v lastno skledo!

Domače vesti.

Načelnik tukajšnje postaje g. Ivan Smolič, ki si je pridobil obilo simpatij za časa svojega

službovanja v Postojni, odide te dni v stalni pokoj. Novi načelnik g. Fran Cvek je prevzel z dnem 12. t. m. načelništvo tukajšnje železniške postaje.

Občinska seja se vrši v soboto dne 15. t. m. z jako zanimivim vzporedom. Med drugimi točkami je tudi poročilo gosp. župana o stalni nastanitvi vojaštva v Postojni.

Zaključek I. semestra na tukajšnji meščanski šoli je dne 15. t. m. z razdelitvijo spričeval.

Za „Sokolski dom“ v Postojni so darovali: gđč. Mimi Gnezda nabrala v gostilni br. Iv. Štefina v Zalogu pri Postojni 5 K, gđč. Mimi Mislej izročila čisti dohodek veselice slavnega „Pipčarskega kluba“ v Postojni K 41.61, oziroma za društveni dom. Cenj. nabiralki in slavnemu „Pipčarskemu klubu“ naša iskrena hvala in živeli!

Iz Postojne. Stereoskop Rožun se je mudil nekaj dni pri nas v prostorih g. Garzarolli-ja, in dasi smo o tem domačem podjetju že mnogo laskavega čitali, bili smo vendar vsi presenečeni, ker kaj tako čarobno krasnega, umetniško dovršenega in posebno za našo ljubo mladino podučljivega nismo pričakovali. V prvi zbirki vodil nas je g. Rožun po naši divni vinorodni Dolenjski z njenimi vsega občudovanja vrednimi naravnimi krasotami, mesti, večjimi trgi, toplicami, starodavnimi zgodovinskimi gradovi, spomeniki i. t. d. Druga zbirka peljala nas je v duhu na našo prekrasno Gorenjsko na strme višine Triglava, Golice, Grintovca in družih visokih vrhov, od koder se nam je nudil najlepši pogled na sosednje vrhove naših gora, kakor tudi daleč v ptuje dežele do velicega Kleka in Tirolskih velikanov. Videli smo mogočne slapove, krasna jezera i. t. d. Obisk je bil obilen, vzlic temu, da smo v predpustu in je vse polno veselic in vsak je bil očaran od lepote slik. Res, čestitati je g. Rožunu, slavnemu slovenskemu občinstvu pa si dovoljujemo to domače podjetje, ki ima gotovo lep namen širiti zanimanje za lepo našo domovino, najtopleje priporočati. Postojnčan.

Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Vipavi, koje predsednik je gosp. dekan Erjavec, ne deluje že nekaj let sem. Vipavska narodna čitalnica je sprožila misel, naj se imenovana podružnica zopet oživi ter tudi že naprosila gosp. predsednika, da skliče čim preje tozadevni občni zbor.

Dvojezične uradne razglase razpošilja okr. glavarstvo v Postojni v čisto slovenske notranjske občine, pri katerih zavzema nemščina prvo mesto. Proti takemu nečuvenemu zapostavljanju slovenskega jezika, bi morale protestirati vse notranjske občine. Nemškutarstva ne trpimo na slovenskih tleh!

Lažnjivi in škodoželjni „Slovenec“ piše v številki z dne 12. t. m., da postojnski vodovod še sedaj ni otvorjen, vzlic temu, da je že davno dovolila c. kr. deželna vlada, da se sme voda zopet uporabljati, ker je popolnoma zdrava in ni nikake nevarnosti kake nalezljivosti več. Seveda slovenčevi strokovnjaki ala Štefe et con sortes poročajo o tem namenoma drugače, samo

zato, da škodujejo trgu in prebivalstvu. Pa pravijo, da delajo za ljudstvo?! Fuj!

Iz Št. Petra na Krasu. Vže pri ustanovitvi kmetske posojilnice v Št. Petru je neki ljubeznivi dopisnik poskušal v Domoljubu blatiti hranilnični odbor. V Domoljubu šte. 6. že kritikuje delovanje hranilnice in posojilnice. Ako je dopisnik delavec kake posojilnice, bo gotovo priznal, da ni nič čudnega, ako se odboru prigodi kak neprijetni slučaj. Dopisnikov namen pa je le novo kmetsko posojilnico ogrditi ter jo v slabo ime in ob veljavo pripraviti. — Naj se peča klerikalni dopisnik le s staro hranilnico in posojilnico in naj pusti skrb nove kmetske posojilnice odboru, kateri se bode uže prizadeval, da se ljudem s posojilom ustreči zamore. Da je nova kmetska hranilnica in posojilnica na mestu, je dokaz, da je bilo v teku enega meseca 15.000 K prometa. Naj klerikalni dopisnik v Domoljubu še tako grdi, blati in črni kmetsko posojilnico, napredno ljudstvo se bo vedno bolj poprijemalo novega denarnega zavoda v Št. Petru.

Od Pivke. Z veseljem smo pozdravili v nedeljo, ko smo čitali v „Notranjcu“, da kandidira za deželnega poslanca gospod Josip Cuček iz Knežaka. Ako hočemo resnico govoriti, moramo priznati, da je Josip Cuček na mestu za dežel. poslanca. Pokazal je gospod Cuček uže večkrat, da ima poseben dar, s katerim bi kot deželni poslanec zamogel marsikaj storiti v prosepah boljšega blagostanja kmetijstva. Storil bo za kmetijski stan toliko, kar bi le najboljši poslanec za kmeta storiti zamogel. Ker je pa na Pivki več občin, katerim je gospod Cuček v marsikateri zadevi pomagal, zato pa tudi po Pivki odmeva glas in se sliši splošna želja, da naj se 21. februarja volita deželnim poslancem gg. Josip Cuček, kmet v Knežaku in Matevž Martinčič na Dolenjem Jezeru pri Cerknici.

Iz Št. Petra. Vršil se je v nedeljo 9. februarja popoldne v Št. Petru na Krasu v stari hranilnici volilni shod klerikalcev, katerega se je udeležilo iz petih občin približno kakih 60 volilcev. Poslanec g. Drobnič je pri tem shodu moral marsikatero neprijetno besedo slišati od g. Bratoža iz Petelin in od Smrdela, podžupana iz Trnja. Pri tem shodu je klerikalna gospoda lahko spoznala, da za dosedanja poslanca trdnjava prav dobro ne stoji.

Iz Št. Petra. V nedeljo dne 16. februarja zvečer ob 8, uri priredi tukajšno gasilno društvo v gostilni „Pri jelenu“ veselico s tombolo in plesom v korist gas. društva v Št. Petru. Priporoča se k obilni udeležbi.

V Knežaku je veliko zanimanje za kandidata Cučka; ljudstvo je navdušeno in celo najhujši klerikalci mu ne morejo ničesar očitati. Franc Urbančič iz Knežaka, gostilničar in pa posestnik klepeta, da ne bode izvoljen Cuček ampak le Žitnik. Bomo videli. Možje volivci, naši kandidati so: Josip Cuček, kmetovalec v Knežaku in Matevž Martinčič, kmetovalec na Dolenjem Jezeru pri Cerknici. Tedaj vsi na glasovnice zapišite ta dva moža, katera sta kmeta

v istini. — Proč z Žitnikom in Drobničem, kandidatom farovžev. Mi hočemo le kmeta, to je naše može.

Sejm v Cerknici bode na sv. Matije dan, t. j. v ponedeljek dne 24. februarja t. l.

Iz Orehka. Dne 9. svečana t. l. je priredilo tamburaško društvo iz Košane izlet v Orehek ter je v gostilni J. P. s svojimi tamburicami izborno igralo ter napravilo velik vtis na ljudstvo, katero je z burnim ploskanjem pritrjevalo. Orehovski pevski zbor je izvrstno pel, na kar ga je g. nadučitelj Janko Grad z jedernatim govorom pohvalil in povdarjal: le tako naprej, ker v edinosti je moč. Da je bila udeležba ljudstva velika, je samo ob sebi umevno, ker orehovski možje in fantje pri takih prilikah ne zaostajajo. Končno so se pa vrli fantje in dekleta okrog zasukali in vse je bilo v največji radosti. Vam pa, slavno tamburaško društvo, zahvala ter Vam kličemo: „Na svidenje!“

Žitnikov shod se je v Trnovem slabo obnesel. Ni vredno, da govorimo o njem. Vedno ista pesem, in gospod Žitnik se bode v dolg zakopal, kajti obljuba dela dolg, a tega je že veliko, pa vedno še novega dela.

Cuček iz Knežaka je po zatrdilu „Domoljuba“ star fant, a je ob enem tudi strah in trepet klerikalnih kandidatov, kajti tu vidijsko fanta, katerega beseda kaj velja med drugimi fanti, ki so precej pripravljeni udariti se na sam njegov migljaj. Pa v nebesa vodeči Žitnik je menda tudi fant, ker nima žene, vdovec menda ni. Zato se pa boje vsi njegovi fanti zanj in delajo bav, bav, samo da bi vstrašili Čučkove fante in jih pregnali z zvijsko. Pa ne bo šlo, kar pričajo shodi, katere prirejajo klerikalci. Če je glasovanje z dviganjem rok za Žitnika, pa se pokažejo roke s — figo. Tega pa ne vemo, ali mara Žitnik za fige, ali bi ga morda boleli zobje, če bi jih jedel! — Vsak kmet naj voli Cučka ali pa Martinčiča z Jezera, kajti ta dva sta res kmeta in bodeta zastopala kmetske koristi.

Kdo dela klerikalne shode na kmetih, ki jih imenujejo „kmečki shodi“? Le pogledjmo: duhovni in doktorji! V resnici smešno in žalostno znamenje za naš kmečki stan! Li nimaš toliko zavednosti in razumnosti, ljubi kmet, da bi se znal sam voditi?

Iz Pivke. Pred tedni je prodajal neki agent zavoda sv. Elizabete iz Budimpešte neke svete podobe, Za vzorec je imel lepo podobo. Dosti jih ž njo izvalil, da so kupili podobe. Kot predplačilo je moral vsak dati K 1.50, a povzetje je znašalo K 5.50; nekateri so dali predplačila tudi več. Slike je prodajal: v korist ciksentmihaljske in ajnadske cerkve; za žive in umrle kupce slik se berejo maše vsakega 1. v ciksentmihaljski, a vsakega 15. v ciksomlojski samostanski cerkvi. Vsaki naročbi je pridejan rožni venec iz Jeruzalema. Ubogo in dobro ljudstvo mu je šlo na limanice in kupovalo slike. Ali ko so slike prišle, so se vsi spogledovali. Slika in vse skupaj ni vredno eno krono. Jezijo se ter so hoteli nazaj poslati, a na prigovarjanje so to opustili ter se tolažijo s tem, da ima oni na duši, ki je slike

prodajal in da se bodo večne maše zanje brale. V dveh vaseh samo je prodal ta sleparski agent okoli 50 podob, kar znaša 350 K. Kdaj se bode ljudstvo spametovalo? Pred letom je ravno tako ociganil v eni teh dveh vasi kakih 15 posestnikov, s tem, da je zahteval predplačila po 10 K, a potem ni bilo ne slik, ne denarja, ne agenta! Varujte se vendar, ter ne zaupajte tem sleparjem. Ako hočete dajati v korist cerkva, dajte domačim, vsaj so naše cerkve tudi zelo potrebne denarja!

Iz Pivke. Kandidatura Cuček dela preglavice in sive lase, nasprotniškim agitatorjem. Kar penijo se od jeze in z vso silo so se vrgli seveda na Pivko, kjer ima Cuček ravno največ zaslombe. V nedeljo so kar tri shode v okolici napravili. Dopoldne v Trnju, popoldne v Št. Petru in Trnovem. „Slovenec“ poroča o drugih na široko, kako se vrše, seveda vedno vse zlagano in to, ker s tem agitirajo, a o shodih v Št. Petru in Trnovem so spisali o obeh skupaj 4½ vrstice. Ne upajo se ven z resnico, ne drznejo se povedati. Kaj so slišali iz ust kmetov. — V Trnju je bil Drobnič; kaj je povedal? Nič, ker nič drugega ne zna, kakor koliko volov bode kupil. Pomagal mu je g. Margon, češ: kaj pa je naredil Cuček dobrega ljudstvu? Seveda ni nobeden odgovoril; kje se pa kdo upa? Črna nehvaležnost; Cuček je ravno v Trnju torej v županiji, kjer županuje g. Margon več storil, kakor župan Margon ves čas svojega županovanja. Koliko dobrega je storil in še stori vsej Pivki s svojimi sveti. V vsakej stvari priteče iz vseh krajev vsak k njemu po svet. On je izkušen diplomat, ima prakso v vsakej stvari, tako da pošteni nasprotniki to kandidaturo hvalijo. Ako agitirate za Drobniča, agitirajte pošteno, a ne z lažmi! — Popoldne je bil shod v Št. Petru. Tu pa seveda je morala biti že pomoč iz Ljubljane: Dr. Krek, dr. Pegan in Bog vé še kdo! Ti doktorji in gospodje so učili kmeta! Eden pa je bil, priprost kmet, ki pametno misli in ki se ne boji gospodov; ta hraber boritelj in branitelj kmetskega stanu naš vrli pristaš Volkovec iz Trnja. Postavil se jim je v bran. Za danes le toliko, da jih je bilo strah in da so mu branili govoriti, seveda, ker jim ne kaže, da bi kdo resnico povedal, prihodnjič poročamo, kaj natančnejšega o tem imenitnem shodu! Le tako naj se godi, kakor je Volkovec zaklical: Duhovna, doktorja zdaj pojte še po policaja in me vrzite — kmeta — s kmečkega shoda. Značilno!

Iz Knežaka. Tu vre! Kaj takega si nismo mislili klerikalci! Cuček jim je sapo zaprl! „Domoljub“ se znaša nad Česnikom, a moti se; nobeden dopisov, kar mu jih je dosedaj predbacival, niso iz njegovega peresa, kar lahko potrdi uredništvo! Imamo pač še druge, ki vam delajo preglavce.

Iz Rakeka. V četrtek dné 6. t. m. je bil tu shod zaupnikov „kmetske stranke“ glede dolenitve kandidata. Udeležencev je bilo zelo častno število iz vseh krajev logaškega okraja. Z veseljem se je sprejel predlog, da se ponudi isto Matevžu Martinčiču posestniku iz

Dolenjega jezera pri Cerknici. To je kmet, ki uživa največje spoštovanje med ljudstvom, je inteligenčen in zelo povzeten. Klerikalci so ga skušali vloviti z zvijačami v svoj tabor, seveda se jim je vse izjalovilo. Upamo, da bode ljudstvo tega kmetskega kandidata z veseljem volilo.

Iz Zagorja. Kmetijska podružnica je sklenila, da proda svojo drevésnico. Prostor je krasen, najlepše in skoro edino stavbišče v Zagorju. Prodalo se bode na dražbi dne 19. t. m. Drevesnica se opusti, ker podpore za vzdrževanje niso zadostovale in ker se dobi iz bližnjih subvencioniranih drevesnic drevje v zelo nizko ceno. — Z vozom se je prevrnil postiljon Jožef Sedmak. Konj se mu je splašil in naglo zavil, pri tem se je voz prevrnil in postiljon pod voz, ter se je lahko poškodoval na nogi. — Ravnoisti dan so se trije konji Janezu Marinčiču iz Zagorja, ko jih je peljal v semenj v Sežano, splašili, pri čemur so se vsi trije konji kar drug na drugega prevrnili. Škode ni nikake.

Dopis iz Zavrataca. 12. t. m. smo imeli čast, videti prvič kandidata, ki ga nam hoče vsiliti S. L. S. Prišel je k nam — spremljan od Gostinčarja in gorskega Laha. Znanemu ljubitelju kravjih repov, vojskarskemu župniku, menda ni dišalo spremiti Lavrenčiča še do nas, dasi je bil 11. t. m. na Gorah. Lavrenčičevo govorjenje je bilo vsekakor bolj podobno misijonski pridigi nego kandidatnemu govoru. Govoril in govoril je le o veri, po kateri ga seveda ni nihče vprašal; saj vemo vsi, da ima on vero le na jeziku, da pa dejansko niti ne izpolnjuje božjih zapovedi. Kaj ne, hinavščine na cente? Videli smo tudi, da nima niti pojma o naših težnjah, dasi bi bila njegova sveta dolžnost, da bi se bil kot „zmage si svest“ kandidat že sedaj nekoliko informiral o naših križih in težavah. Ves drug utis smo dobili, ko je govoril naš župan g. Premierstein. Vemo, da pozna do pičice naše težnje; prepričani smo, da se bo zavzemal za nas vsepovsod in radi tega ga bomo tudi vsi volili 21. t. m. Nastopil je tudi Gostinčar. Povedati ni mogel, kar je že naredil za nas, bili so ga sami — predlogi. Odgovarjajoč na izvajanje Kavčičevo, ni „hotel“ ali ni mogel ovreči zveze klerikalcev z vlado, ki baš sedaj poganja najlepše cvetke. Odhajajočemu Lavrenčiču nismo izkazali druge časti nego to, da smo skoro pokadili za njim. Dal Bog, da bi isto storili tudi drugi volilci!

Iz Sp. Idrije. 9. t. m. je bil tukaj volilni shod, na katerem je razvil g. kand. Premierstein svoj program. Navzoči možje-volilci so z zanimanjem sledili izvajanjem g. kandidata, ki je povdarjal, da kandidira na strogo kmetiškem programu in pokazal na rak-rane našega kmeta, a objednem tudi navedel sredstva, kako bi se dalo zboljšati žalostno sedanje stanje. Prvi pogoj temu je seveda, vzbuditi v našem kmetu zavest, da se more zanašati le nase, da, ako si sam ne bo pomagal, mu tudi drugi ne bo. Zato je treba trdne, čiste kmetiške organizacije t. j. združitve, ki bo skrbela predvsem za stanovske koristi kmeta. Naši kmetje

imajo najboljši primer na idrijskih rudarjih, kaj premore stan, ki je trdno združen v stanovski organizaciji. K besedi se je priglasilo tudi več volilcev, ki so bili vsi zadovoljni z govorom g. kandidata. Zato je bila tudi njegova kandidatura enoglasno sprejeta z geslom: Kmet voli kmeta, ki stoji na čistem kmetiškem programu! Vdeležba je bila prav lepa. Kljub temu, da je bil ob istem času v Gor. Kanomlji nasprotni kandidat g. Lavrenčič v družbi našega dičnega državnoborskega poslanca Gostinčarja. Za g. Lavrenčiča pa ni priporočljivo, da posnema Gostinčarja, ki se vedno skriva v zadnjem kotu naše občine, v oddaljeni Kanomlji, kar ga seveda postavlja v zelo čudno luč. Videti je, kakor da bi imel pred Spod. Idrijo nekak sveti strah, ker se je dosledno izogiba, kar je pa nam naravnost nerazumljivo. Torej, g. Lavrenčič, ako hočete veljati za moža, ki hodi po svetu v svesti si, da dela za dobro stvar, le pridite tudi k nam v Sp. Idrijo in sicer opoldan, ne ponoči! Bodite nepristranski in ne privoščite svojih besedi le prav majhnemu delu tukajšnjih volilcev!

✓ **Shod samostojnega kmetskega kandidata Premiersteina v Žireh.** V nedeljo po deseti maši je imel pri nas shod g. Premierstein, kojega je otvoril rojak g. Kavčič in očrtal politične in gospodarske razmere, katere je imel priliko proučevati v tujini, kakor na Češkem in v Galiciji. Omenjal je potem domače odnošaje, o kojih se nikakor ne more reči, da so kmetu ugodni. Nezadovoljnost med ljudstvom je rasla in rasla in slednjič prisilila kmetsko ljudstvo, da je začelo samo misliti ter nastopati samostojno. Sad tega gibanja pa so samostojne candidature notranjske kmetske stranke, med temi tudi ona kmeta Premiersteina. Ta je v svojem kandidatnem govoru razvil svoj program: Gospodarski napredek je njegova deviza, zavzemati se hoče za vse, kar bode ta napredek pospeševalo. Prostorna soba gostilne pri Kopšetu je bila natlačeno polna in vsi smo bili edini v tem, da damo svoje glasove kmetskemu kandidatu Premiersteinu. — Popoludne se je vršil shod na Dobračevi, kojega se je udeležilo istotako kaj lepo število zavednih volilcev. Domačin Kavčič je, otvorivši shod, v daljšem govoru pojasnjeval, koliko so dosegle sedanje stranke za kmeta — in prišel do zaključka, da nič in da se morajo kmetje sami združiti, organizirati in si voliti iz svoje srede zastopnike v dež. in drž. zbore, ako hočejo, da se zboljša njih žalostno stanje. Nastopil je nato kmetski kandidat Premierstein, katerega smo navzoči sprejeli z nepopisnim navdušenjem in pazljivo sledili njegovemu izvajanju. Tudi zdaj smo bili vsi kot en mož za moža iz svoje srede, kojega poznamo od nog do glave in kojemu bo večina nas Žirovcev oddala 21. t. m. svoje glasove. Omenim naj še, da na shodu ni bilo o nasprotnikih ne duha ne sluha.

Lavrenčičev shod na Gorah nad Idrijo. Kandidat S. L. S. g. Lavrenčič je priredil 11. t. m. na Gorah shodič, kojega se je udeležilo kljub temu, da je gorski župni upravitelj nekako agitiral za istega s

prižnice, komaj 15 volilcev. Lavrenčič je razvil po svoje svoj programček in videlo se je na obrazih navzočih, da niso bili nič kaj zadovoljni, kajti vrgel je le nekaj drobtin iz baje bogato obložene mize svojega programa. Odgovarjal mu je uspešno naš kandidat Kajetan Premierstein ter razvil potem v lepem, navdušenem govoru svoj program. „Dični“ spremljevalci Lavrenčiča so bili: Gostinčar, znani vojskarski župnik Gnjezda ter gorski „župnik“ Lah. Povedati se mora, da ne zadnja, nista pa tudi prvi ne, s svojimi medklci in neslanimi opazkami dosegla, kar bi bila rada. Silno sta se bala, da bi ne bil navzočim 5 pristašem S. L. S. odprl oči naš somišljenik, zato sta vpila venomer vanj, na kar se je seveda primerno odgovarjalo. Smešno razburjen je bil vojskarski Gnjezda, pravil je po večini le pravljičice, seveda lepo zavite, o svojem „delovanju“ v „blagor ljudstva“. Ubral je najvišje strune, ko je zapel o francoskih razmerah in trdil, da je za svobodo vsepovsod!! Tudi Gostinčar je hotel govoriti o svojem „delovanju“ v drž. zboru, a mu ni prav nič „ratalo“; pa kako tudi, ko se še nima z ničem pobahati. Je že tako! Kako je shod splošno uspel za Lavrenčiča, priča pač najbolje to, da se je izrazil sam, da se kesa, ker je priredil shod na Gorah, pa še tega le na prigovarjanje svojih generalov. Vsekakor bi bil nastopil bolj častno, ko bi se ne bil nahajal v njegovem spremstvu vojskarski Gnjezda.

Vipavske požarne brambe plesni venček se je vršil preteklo nedeljo v krasno odičenih prostorih hotela „Adrija“ v Vipavi ob jako mnogobrojni udeležbi vseh slojev vipavskih. Zabava je bila zelo animirana, ker ni bilo običajne pretiranosti, kar je vsekakor pohvaliti. Oddelek vojaške godbe iz Gorice je sviral neumorno do ranega jutra. Poskočna mladina se je ves čas pridno vrtela, a tudi sicer solidne vipavske družine so vztrajale na plesišču do belega dne, kar vse kaže na imenitno uspelo veselico. Med odmorom je bil srečolov za dobitke, darovane od raznih vipavskih rodbin, in pa razprodaja „koriandoli“, katerih čisti dohodek se odpošlje družbi sv. Cirila in Metoda. — Take predpustne zabave že dolgo ni bilo v Vipavi.

Iz Knežaka. V zadnem „Domoljubu“ napada neko človeče na prav grd način tukajšnjega domačina g. Jos. Cuček-a, ki je kandidat notranjske kmečke stranke. Še pred 2 leti je pisal „Slovenec“ in „Domoljub“, da je g. Cuček poštenjak in vsega spoštovanja vreden mož, zdaj ga pa kar ob tla meče. Kako se to strinja? Vemo zakaj. Kdor noče biti klerikalec, tega hočete ubiti in naj bo še tak poštenjak. Kakor pri vsakih volitvah, so tudi letos pri nas na vrsti „krivi preroki“, „liberalci“, „brezverci“ itd. Pa tega smo se že privadili. Mi poznamo g. Cuček-a in se ne bomo dali od vas več speljati na led. Vprašamo pa g. župnika, ki ima glavno besedo zdaj pri županstvu, kaj je s podporo zaradi suše in povodnji, ki smo jo v pravem času vložili, pa se ni dala ob pravem času naprej, ampak je ležala lepo doma? Ali se pod novo komando tako dela za

blagor ljudstva? Spominjamo se še, kako ponosno je stopil neko nedeljo tajnik Soparca pred cerkev in oklical vernim ljudem, da bodo gosp. poslanec Žitnik vsem pomagali! Kje je podpora, ki smo jo vsi tako krvavo potrebni? Zapravili ste nam jo s svojo zani-kernostjo! Žalostna nam manjka, kadar bodo vladali občino tuji ljudje, ki nimajo srca za domačina. Zdaj se pa upate še napadati gosp. Cuček-a, ki je več storil za nas, kakor vsi vaši poslanci skupaj? Kaj pa je storil poslanec Drobnič za nas, ki ga nobeden ne pozna? Kaj je storil za nas doktor Žitnik? Nič. Same obljube ste imeli v ustih. pa nič niste storili. Marsikateremu so se oči odprle, pa še bolj se bodo, samo da bi ne bilo prepozno. Toliko pa rečemo, da je sramota za domačina, ki ne bo volil g. Cuček-a, ampak rajši krav-jega mešetarja Drobniča in doktorja Žitnika.

Čitalniška veselica v Zagorju na Pivki. Pretečeno nedeljo, dne 9. svečana, je imela tukajšnja čitalnica veselico v prostorih g. Čopiča, katera se je nad vse dobro obnesla. Moški kvartet je pod vodstvom pevovodje g. Hrvata izborno zapel v splošno zadovolj-nost; nato se je igrala igra: „Dobro došli! Kdaj pojdete domov!“ Starega Antona je izvrstno pogodil g. Alojzij Domicelj ml., kateri se je kar oživel v svojo vlogo; isto-tako je častno rešil svojo vlogo gosp. Češarek (g. Mir. Šegec), ki se je prav vrlo razumel s svojo ženko, ka-tera je bila dobra ženica (g. An. Petrek), tako tudi teta Špelica, ki je pokazala, kakšna je ženska ljubo-sumnost (g. Mar. Dovgan) in kako se ljubi svojo „po-lovico“. Gospodje igralci in igralka so želi obilo po-hvale; le mimogrede omenjam, da naj se ne obrača preveč hrbta občinstvu in naj se bolj glasno govori, ker zadaj ni razumeti. Nato nam je zopet zapel vrli moški zbor, kateremu je častitati na tako izvrstnem tenoristu. Srečkanje je prineslo zopet obilo življenja, in ko je bilo pri kraju, in je nekdo dobil telečjo glavo, se je pričel težko pričakovani in zaželjeni ples, za mladino največje veselje. Sviral je šramelj, ki pa izvrstno igra plesne komade, samo preveč zavija na italijansko „vižo“. Razvila se je splošna veselost in rajanje se je končalo šele ob belem dnevu. Gostje so prišli iz vseh bližnjih krajev, kakor iz Št. Petra, Trnja, Knežaka, Trnovega, in tudi drugi kraji so bili zastopani. Da se je veselica vseskozi dobro vršila, je velika zasluga g. Rudolfa Hrvata, ki je s svojo, le njemu lastno vstraj-nostjo skrbel za to, da ni bilo nikomur krivice. Po-hvalno omenjam, da je vrlo lepo, ker se ne dela razlike med preprostimi in med „inteligenco“, kakor se žalibog v več krajih godi; tam ne bode nikdar dobra stvar vzpevala, kjer se prizira takozvane „nižje“ in ako poprosi kak dostojen kmetski fant le malo izobraženo gospodično za ples, pa dobi takoj — korbico. Gospodje prireditelji bi morali zato povsod skrbeti, da se nastopa demokratično, kajti šele potem pridemo naprej; tudi navadni delavci in kmetski fantje so že toliko izobra-ženi, da ne bodo nikdar nič pregrešili zoper dostojnost. Ker smo že v tej stvari, hočem še nekaj opomniti, kar

me je posebno razveselilo: Fantje vstajajo. Dne 23. t. m. bodo imeli svojo veselico z zanimivim spo-redom. Igrali bodo dve igri, in sicer: „Eno uro doktor“, in „Krčmar pri zvitem rogu“; nadaljni drugi spored pa še ni znan. — Tako je prav! Fantje, le korajža velja! In kako že samostojno nastopajo zagorski fantje, kako prepričevalno govore, kako se zanimajo za svojo stvar, to je res vse hvale vredno. Da, dokler bodo mladi fantje, kateri bodo enkrat samostojni gospodarji, tako navdušeni za kmetsko stvar, se tej ni bati, da bi propadla, ampak se bode le še veliko lepše razvijala. Kako veselo je poslušati fante, priproste kmete, ko v gostilni ali pa v družini obravnavajo pravila kmetske stranke, ali pa o mladeniških orga-nizacijah in druge koristne reči, namesto raznih neumnosti, katere so drugod v navadi. Da, reči se mora, da se take zavednosti ne najde povsod med mladimi fanti; drugod je eden ali dva, ki se za to zanimajo, a tukaj pa vsi. Fantje le pogumno naprej! Saj smo vsi ene misli. Kaj ne da:

Ne, Notranjska ni propala
dokler mi živi smo,
še visoko bode, na vrhuncu stala.
Kaj ne fantje, mi mladi pričamo!

P.

„Pipčarski klub“ v Postojni izreka najtoplejo zahvalo darovalcem šaljive tombole kakor tudi vsem, ki so nas počastili s svojim posetom na veselici, katero je omenjeni klub priredil dne 9. t. m. v „Narodnem hotelu“. Ker so se ta dan vršile v našem trgu kar tri veselice hkrati, bila je samo umevno, udeležba nekoliko skromna; kljub tej nepriliki izročili smo svoto 41 K 61 vin., kot čisti dobiček veselice društvu „Sokol“ za „društveni dom“. Na zdar! Odbor „pipčarskega klnba“.

Samskega plesa logaških samcev se udeleži večje število postojnčanov in dražestnih plesalk.

Novo gostilno otvori v nedeljo dne 16. t. m. v svoji lastni hiši v „Majlondu“ g. Dragotin Vičič.

Laška nestrpnost. Na postaji Prestranek službuje šele komaj par mesecev kot postajevodja neki Italijan, ki pa kaže že sedaj vso svojo mržnjo proti vsemu, kar je slovenskega. „Kranjska hranilnica“ je poslala, kakor menda na druge, tako tudi na gori omenjeno postajo, nemško slovenske plakate o hišnih šparovčkih. Ni zadosti, da je na teh plakatih nemščina na prvem mestu, si je blaženi neodrešenec drznil še slovenski del plakata odrezati in ga zavreči in je pustil pribiti samonemški del. Temu polentarskemu zagriznjencu bodi povedano, da tu niso tla, da se bode šopiril z svojo laško neote-sanostjo in nas tako javno na pristnih slovenskih tleh izzival. Že v malem času njegovega bivanja tukaj si je nabavil baje par prav finih škandalčkov z svojimi podložnimi in ako bode i nas izzival, se mu jih tudi še lahko poskrbi! Šte žaštopli šinjor?!

Prosveta.

188. vodstvena seja družbe sv. Cirila in Metoda z dne 31. prosinca t. l. se je bavila s proračunom za leto 1908. Družba bo potrebovala letos okroglo 100.000 K, nepokritih je 16.000 K in zato se mora pomnožiti izdatno slovenska požrtvovalnost. Sprejme se nasvet, da se naprosi lastnik kinematografa Edison, da napravi vsak teden po eno predstavo na korist družbi sv. Cirila in Metoda. Poslovník organizacijskega odseka se odobri. Stavijo se predlogi zaradi denarne podpore neki šoli na Štajerskem. Odpoved šolskih sester na Muti, ki so naznanile, da odidejo o Veliki noči, se vzame na znanje in se sklene, da se mesto nadučitelja takoj razpiše. Obrok za prošnje do 16. svečana.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani razpisuje s tem službo učitelja, oziroma nadučitelja na enorazredni ljudski šoli na Muti, ki jo namerava razširiti v mešano dvorazrednico. S to službo so združeni prejemki, katere imajo na Štajerskem učitelji-voditelji na dvorazrednih ljudskih šolah I. razreda. Poleg tega prosto stanovanje, eventuelno stanarino v znesku 300 K. Prednost imajo tisti prosilci, ki so večji delovanja na šolskem vrtu. Službo je nastopiti o Veliki noči, ko se prične novo šolsko leto. Tozadevne prošnje, opremljene s potrebnimi dokazili naj se pošljejo do 16. febr. t. l. na družbino pisarno v Ljubljani.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani javlja, da namerava ustanoviti več knjižnic za mladino po obmejnih krajih. Vsled tega se obrača s prošnjo na slovenske rodoljube, da naj nam blagovolijo poslati nekaj mladinskega čtiva Vrtce, Angeljčke itd., da nam na ta način pomagajo vzbuditi narodno zavest.

Nov časopis „Slovenski Branik“ je ravnokar izšel. Slovenske rodoljube opozarjamo na ta list, ki bode jasno kazal pozicije in boje našega naroda v obmejnih krajih. To bi pač moralo zanimati vsakega zavednega Slovenca; ne smelo bi biti nobene zavedne družine brez tega časopisa, zato upamo, da se vsak, kdor le more, takoj naroči nanj. Shajal bo vsak mesec in bo veljal za celo leto 2 K 40 vin.

Narodno gospodarstvo.

Kobile, ki so breje, morajo proti koncu priti ven na prosto vsak dan, da se sprehodijo. Skrbni gospodarji kobile na zadnje več ne vpregajo, ker se boje, da bi kobilica vrgla prezgodaj. Bojazen je sicer opravičena, a pri tem ne smemo pretiravati. Zveden gospodar bo vpregal brejo kobile lahko do konca, pazil bo le, da je ne bo preveč podil ali ji preveč naložil. Vpreganje v lahek voz je naravnost koristno za breje kobile. Kadar po zimi drsi po cestah in kobilica lahko pade, kadar je mokro in se kobilica lahko prehladi, je ne bomo vpregali. Tudi na prav slabih potih je ne bomo uporabljali. Kdor svoje kobile vsak dan ne vpreže, naj jo

pelje vsaj na sprehod. Ni dobro kobile pustiti, da teka prosta, ker se živahne kobile pri tem preveč spote, če jih je več, tudi lahko druga drugo poškoduje. Posebno priporočljivo je voditi na sprehod take kobile, katerim noge zatekajo.

Kokoši trpe pozimi večkrat žejo, ker voda sprti zmrzne. Temu nedostatku lahko odpomoremo. V to svrho napravimo okroglo posodo iz ploščevine 35—50 centimetrov visoko, zgoraj v premeru 20 centimetrov široko, spodaj naj bo premer še malo večji. Posodo pobarvamo z oljnato barvo, da je bolj trpežna ter jo zagrebemo v gnojišče. Gnoj ima toliko toploto, da voda v posodi tudi v najhujšem mrazu ne zmrzne. Posodo obdamo še s slamo, posebno od one strani od katere piše veter. Ponoči se posoda pokrije. Plitve posode, ki ne segajo globoko v gnoj, ne ustrezajo, tudi take ne, ki imajo zgoraj večjo širino. Uporablja se lahko kako drugo, opisani podobno posodo.

Kopriva ni priljubljena rastlina, a vendar je koristna. Sveže koprive skuhane, zmečkane in pomešane z otrobi ali z moko so izvrstna hrana za kokoši, race, gosi in prašiče. Posebno dobro služijo pri vzreji gosi in rac. Ko grede koprive v cvet jih pokosimo ter posušimo. S senom in ovsom pomešane, dajo dobro krmo za konje. Na Danskem se koprive pridelujejo kot poljski pridelek ter se s senom zmešane pokladajo konjem, katerim taka hrana izvrstno prija.

Pridelki l. 1907. C. kr. poljedeljsko ministrstvo je izdalo poročilo o pridelanem žitu iz katerega posnemamo: Od vsega polja naše državne polovice, ki ga je 10,624.852 hektarjev, je bilo obdelanih 6,477.650 hektarjev, to je 61 procentov s pšenico, ržjo, ječmenom, ovsom in koruzo. Pridelek je sledeči:

Žita.	Obdelana zemlja.	Pridelek l. 1907	
		v stotih	na hektar stotov
pšenica . .	1,174.056	14,170.844	22.1
rž	1,853.029	21,958.099	11.8
ječmen . .	1,164.632	17,101.809	14.7
oves . . .	1,935.345	24,770.783	12.8
koruza . .	350.588	4,296.443	12.3
Svota .	6,477.588		

Občinska hranilnica v Postojni,

ki je pričela poslovati komaj s 1. oktobrom lanskega leta, razvija svoje delovanje prav vspešno. Že v prvih treh mesecih svojega obstanka je imela denarnega prometa K 94.176.35, stanje hranilnih vlog je znašalo koncem leta K 33.602.71. Meseca januarja t. l. je imela hranilnica prometa K 27.123.67. Hranilne vloge pa so dosegle danes že svoto **K 102.761.88**. To je za štirimesečno dobo obstanka najboljši dokaz, da uživa hranilnica popolno zaupanje in da je ustanovitev pupilarno-varnega denarnega zavoda za politični okraj postojnski bila potrebna. Želeti bi le bilo, da bi se na ta pupilarno-varni denarni zavod, ki je edini v političnem

okraju postojnskem, tudi vsi čast. gg, predstojniki c. kr. okrajnih sodišč tega političnega okraja pri nalaganju varstvenih in skrbstvenih denarjev blagovolili ozirati in tako pripomoči, da bi se sirotinski denar, ki ga nalaga ljudstvo iz postojnskega političnega okraja tudi stekal in osredotočil v denarnem zavodu, ki je za dotični politični okraj v ta namen tudi ustanovljen. Občinska hranilnica v Postojni ima iste pravice in dolžnosti, kakor drugi pupilarno-varni denarni zavodi ali hranilnice.

Občina postojnska jamči za varnost hranilnih vlog z vso svojo davčno močjo, je poleg tega pri c. kr. dež. vladi založila še kavcijo v znesku K 20.000, in je podvržena glede poslovanja nadzorstvu c. kr. politične oblasti. Občinska hranilnica postojnska obrestuje hranilne vloge po $4\frac{1}{4}\%$ in pripisuje obresti vsakega pol leta h kapitalu, posojila pa daje na varne hipoteke po 5% in proti 1% odplačilu dolga tako, da je ves dolg v 36 letih poravnan.

In ravno radi tega, da se zamore ljudstvu pomagati s potrebnimi posojili proti nižjim obrestim in večletni amortizaciji, kar je mogoče storiti le hranilnicam, v katere se nalagajo sirotinski denarji, je dolžnost vsake stranke, kadar pri c. kr. okrajnem sodišču položi kak denar, zahtevati, da se položeni denar naloži v občinsko hranilnico postojnsko. S tem bode na dobičku stranka sama, ker se ji bode obrestovalo za $\frac{1}{4}\%$ višje, kakor drugod.

Občinska hranilnica bode potem, ker bode imela več stalnega denarja na razpolago, lahko ustrezala prošnjam za posojila na hipoteke proti amortizovanju in nizkim obrestim, kar bode prišlo zopet v korist posestnikom celega političnega okraja, ker jim bode gotovo ceneje in bolj priročno iskati posojil pri domačem zavodu, kakor pa pri zavodih v drugih mestih, ker so take prošnje, predno se dobi posojilo, z velikimi stroški zvezane.

In ako bi se tako skrbelo, da bi se domači denar vlagal in osredotočeval v edinem domačem, okrajnem pupilarno varnem denarnem zavodu in ne pošiljal drugam po svetu, je samo ob sebi umevno, da bi v tem smislu podpirani denarni zavod uspešno deloval, kajti dobiček bi ostal doma — v okraju in sad tacega delovanja bi služil zopet celemu političnemu okraju v užitek s tem, da bi se podpirale dobrodelne naprave itd., v političnem okraju.

Občina postojnska je tedaj ta potrebni denarni zavod ustanovila. Ona jamči za varnost hranilnih vlog z vso davčno močjo in z denarno kavcijo. Ona se je po svojih močeh trudila, da je spravila zavod v tako kratkem času obstanka na pot uspešnega delovanja in razvoja in na pot zaupanja. Občinska hranilnica postojnska je na potu, da postane ognjišče osredotočenja denarja — in sicer denarja, ki je izšel po večini iz žuljavih rok notranjskega kraško - vipavskega kmeta, a se je do sedaj stekal vedno v oddaljene zavode — po večini pa celo v zavode naših narodnih nasprotnikov.

Zato pa naj bode resni klic v prvi vrsti našim častitim gospodom predstojnikom c. kr. okrajnih sodišč — naj ne čakajo, da jih bodo pri nalaganju sirotinskega denarja opozorile še le stranke, bodisi že ustmeno ali celo z vlogo, kar se je žalibog v nekem okraju že v več slučajih moralo zgoditi, temveč se gospodje sodniki prosijo, da tudi na tem polju delajo v korist ljudstva svojega okraja, in da dajo potom hranilnične uprave v Postojni zopet ljudstvu, — kar je ljudskega.

Stranke pa, ki imajo s polaganjem denarja kaj opraviti, naj odločno zahtevajo, da se denar v domačem zavodu naloži.

Ako se bode napominano delo tako izvrševalo, bomo dosegli v kratkem času dobičkanosne uspehe, ki bodo ljudstvu celega okraja v ponos in splošno korist.

Po svetu.

Kako dolgo naj spimo? Zdravniki so na podlagi izkušenj za življenje važno vprašanje rešili tako: Otrok do izpolnjenega 2. leta potrebuje na dan okoli 18 ur spanja, od 2. do 6. leta 14 ur, od 6. do 8. leta zadošča 12 ur na dan; od 8. leta do dobe, ko človek doraste, treba mu je na dan 10 ur spanja. Doraslemu človeku zadošča v obče 7 do 8 ur spanja na dan. Najprimernejši prostor za spanje je oni, ki ima $12-15^{\circ}$ toplote. Spanje pred polnočjo je zdravejše in bolj krepča nego ono po polnoči.

Koliko pojé pajek. Učenjak Libok je preračunal s tem, da je pajke opazoval in tehtal predno so jedli in po jedi, da je ta žival najbolj požrešna. Ko bi odrasel človek hotel primeroma toliko pojesti, kolikor pojé pajek, moral bi snesti na dan 2 vola, 13 koštrunov, kakih 10 prašičev in 4 sode rib.

10.782 samomorov v enem letu. V Nev Jorku je znašalo število samomorov v letu 1907, 10.782 toraj povprečno 30 na dan.

Dva otoka izginila. V mehikanskem zalivu sta vsled potresa izginila dva otoka. Na stotine delavcev, ki so bili tu nastavljeni, je izgubljenih.

Ribiči na Švedskem so vjeli v svoje mreže na Silvestrov dan v okolici Marstranda 25.000 hektolitrov slanikov. Zmanjkalo je prostorov, v katerih bi spravili svoj plen. V istem času so vjeli krog Brandeja in Kalfunda krog 40.000 hektolitrov slanikov. Do 24. decembra pretečenega leta so jih razposlali v Stetin in Libek 760.000 kilogramov, v Rostok čez 250.00 kilogramov.

Za kratek čas.

Skrbi vdove. „Zdaj je tri leta minilo, odkar je moj rajniki zatisnil oči, pa še ne vem, koga naj vzamem za moža“.

Na lokalni železnici. Potnik: „Za vraga, sprevodnik, zakaj pa se vlak ni vstavil na tej postaji?“ Sprevodnik: „Gospod, oprostite, naš strojevodja je v kolodvorski restavraciji, zadnjič ostal nekaj dolžan in zato se ne upa tu vlaka ustaviti“.

Iz otroškega življenja. Pavel vpraša Berto: „Koliko let je trajala 30letna vojska?“

Berta: „Ne vem, tega se v šoli nismo učili.“

Na veliki petek vpraša Stanko mamo, zakaj ne zvoní. Ko mu mama odgovori, da je gospod Bog umrl, pa vpraša začudeno: Kdo bo pa zdaj Bog?

To ga veseli. Kmet: „Po kresu bodo dnevi spet krajši“. Hlapec: „To me veseli, potem bodo noči spet daljše“.

Loterijske številke.

Dunaj, 8. februarja 64 22 50 85 89

Brno, 12. februarja 5 31 17 66 56

Hiša se prodaja

blizu kolodvora v St. Petru.

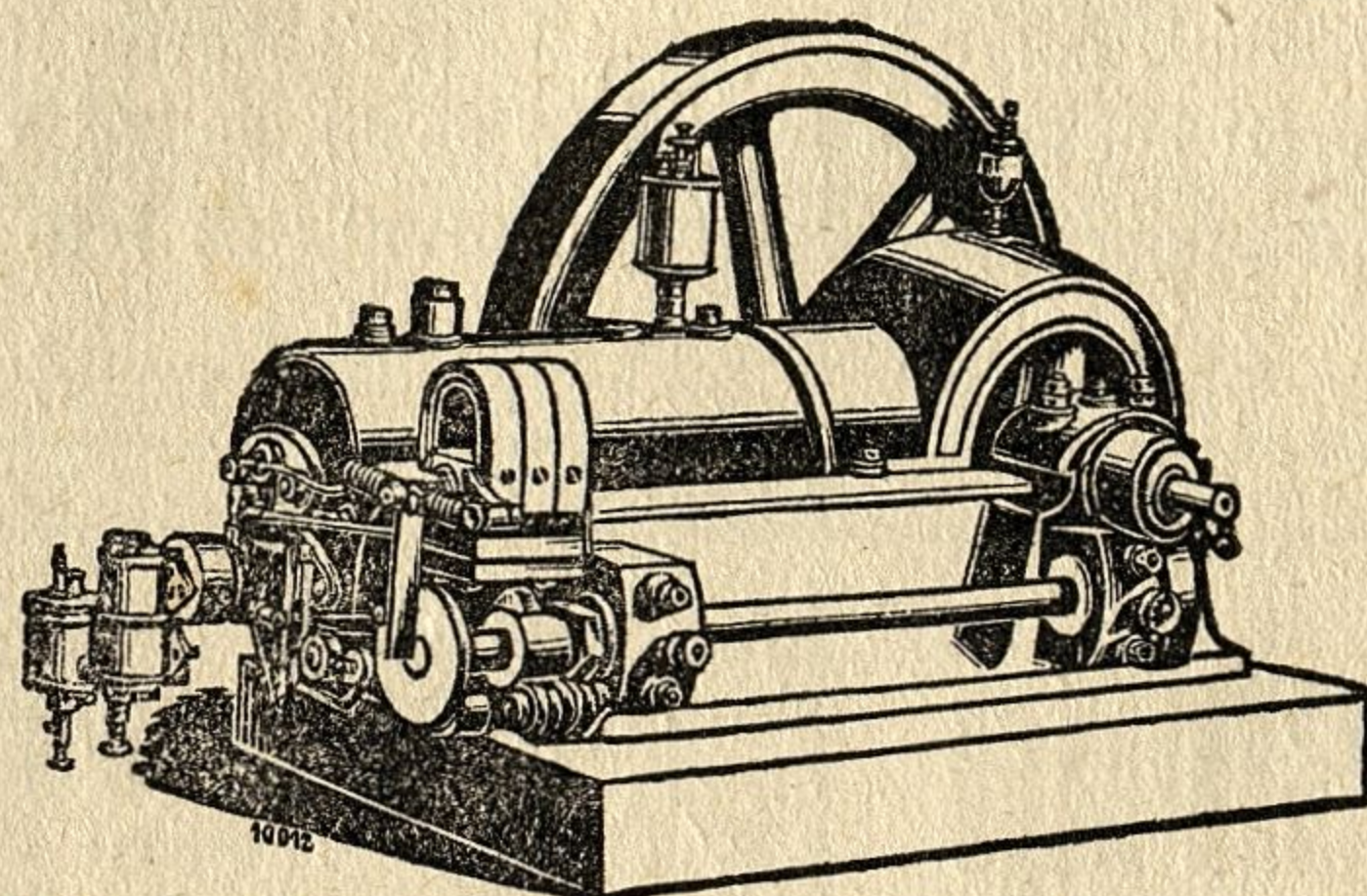
Hiša je velika, dvonadstropna, ima hleve za živino, okoli hiše sta dva vrta za zelenjad, za hišo lep obrasel gozdič, pred hišo vodnjak in kegljišče. Poleg je še velik sadni vrt, kateri meri 6 oralov. Več pove lastnik

Ivan Korošec,

via Morelli 6, Gorica.

MOTORJI

na bencin ali plin

od 2—150 konjskih sil po najnovejši in izboljšani sestavi, dober pripomoček kmetijstvu in obrtnikom, delujejo 30 % ceneje kot parni ali električni stroji, so zelo trpežni in lahko priučljivi. Postavljam jih pod ugodnimi pogoji, po zmerni ceni in s strogim jamstvom ter pošljem proračun, če se mi naznani, za katero rabo in za koliko konjskih sil. Priporočam se tudi za nakup in k izvršitvi vseh strojev za kmetijstvo, mlinov, žag, opekarn, s potrebnimi transmisijami in lesenimi kolesi (Holzriemenscheiben), dalje stroje za mlekarstvo, štedilne kotle od 50—500 l, najnovejše pumpe za gnojnico na verigo, kakor tudi špičasto žico (Stacheldraht) in žične mreže za ograjo pašnikov in vrtov, žične vrvi itd.

Dopisuje se slovensko in nemško.

Josip Božič, strojetržec in stavbenik.
v Dolini, pošta Grafenstein, Koroško.

Notranjci, herite, širite in naročajte
== „Notranjca“! ==

Ponudbeni razpis.

Zaradi oddaje stavbnih del za razširjanje okrožne bolnice v Postojni se bo vršila

== dne 5. marca t. l. == **ustmena zmanjševalna dražba.**
ob 10. uri dopoludne

Stavbna dela so proračunjena na K 15.544-87.

Pismene ponudbe je vložiti z 10 % varščino v gotovini ali vrednostnih papirjih najdalje do 4. marca t. l. dopoludne v občinski pisarni v Postojni. Enako varščino morajo vložiti pred pričetkom licitacije tudi oni podjetniki, ki nameravajo vdeležiti se ustmene zmanjševalne dražbe.

Načrti, stroškovnik in stavbni pogoji so, počenši s 16. februarjem t. l. v občinski pisarni v Postojni interesentom na razpolago.

Zastop zdravstvenega okrožja

v Postojni, dne 12. svečana 1908.

Fr. Arko, načelnik.

Kolodvorska restavracija

Vsako nedeljo in praznik:
Steinfeldsko pivo iz
sodčka, hrenovke iz
Dunajskega Novega mesta in
razne specialitete sira.

Postojna.

Odlikovana semenska trgovina in umetno vrtnarstvo

ALOJZIJ KORSIKA v LJUBLJANI.

Edina kranjska strokovno urejena semenska trgovina na debelo in na drobno.

6 vrst krmilne pese, 10 vrst detelje, 16 vrst trave in več vrst travne zmesi po »Kmetovalcu« priporočane, dalje še mnogovrstna druga krmilna, zelenjadna in cvetlična semena, vsa prava, preskušena, dobro kaljiva, za katero kakovost jamčim. — — Tu se tudi izdelujejo šopki in venci, — sveži kot suhi, s trakovi in napisi, in vsi v to stroko spadajoči predmeti, po prav nizkih cenah. —

— — — — — Cenovnik za leto 1908 je dobiti brezplačno. — — — — —

Za obilno naročbo se priporočam

z odličnim spoštovanjem

ALOJZIJ KORSIKA.

Prsni sirup

proti prehlajenju, kašlju, hripavosti in prsnim bolečinam 1 stekl. z rab. nav. 1 K 40 vin. — **Prsni čaj** 1 zavoj 50 vin. — **Sok** proti oslovskemu kašlju za otroke 1 stekl. 70 vin. — **Mazilo** proti trganju in revmatizmu 1 stekl. 1 K. — **Mazilo** proti ozebkom 1 lonček 70 vin. — **Čisto ribje olje** 1 stekl. 1 K.

Razpošilja vsak dan po pošti

lekarna pri Mariji pomočnici v Vipavi.

Dva izkušena

lovska psa-breka

stara 1½ leta, ima naprodaj posestnik **Franc Kodre** na **Gočah**, p. Vipava. — Cena po dogovoru.

Kašelj!

5245 notarsko poverjenih pričeval dokazuje, kako zdravilne so

Kaiser-jeve

Kdor

ljubi svoje zdravje, ga odpravi.

prsne karamele s 3 smrekami

Zdravniško preizkušeno in priporočeno zoper **kašelj, hripavost, katar, zaslišenje, krčeviti in oslovski kašelj.**

Zavoj 20 in 40 vin.

Škatljica 80 vin.

Zalogo ima **I. Hus**, lekarnar v **Vipavi.**

Pozor!!

Trgovina s travnimi semeni

Franc Kastelic

v Kandiji pri Rudolfovem.

Uljudno naznanjam, da sem **otvoril popolno urejeno**

trgovino s travnimi in deteljnimi semeni,

ki stoji pod strokovnim nadzorstvom **g. V. Rohrmanna**, načelnika podružnice c. kr. kmetijske družbe v Rudolfovem.

Vsa semena so preiskana glede kaljivosti in čistote po c. kr. semenski pregledovalni postaji na Dunaju, tako da jamčim za oboje.

Priporočam se za cenjena naročila, katera hočem točno izvrševati, in ostajam

z odličnim spoštovanjem

Franc Kastelic.

Notranjci, rabite narodni kolek v korist družbe sv. Cirila in Metoda!

•• Dober tek ••

dobite, če uživate

KAISER-jeve mefine karamele.

Zdravniško priporočene!

Neobhodno so potrebne, če Vas **boli želodec, če manjka teka in je prebava slaba.** Karamele Vas takoj poživijo

Paket 20 in 40 vin. pri

J. Hus-u, lekarnarju v Vipavi.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
— — — — — dopoludne. — — — — —

□ □ □

Obrestuje hranilne vloge po 4¾% od dne vloge do dne dviga brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5½% in amortizaciji najmanj ½%, na osebni kredit po 6%.

□ □ □

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob **torkih**, posojila se izplačujejo le ob **petkih**.